

Özgül Öğrenme Güçlüğü Olan Çocukların Değerlendirilmesi: OYAB ve TILLS Ölçme Araçlarının Karşılaştırılması

Araştırma Makalesi / Research Article

 Elif İpek TUTUŞ, Üsküdar Üniversitesi
 Nurper ÜLKÜER, Üsküdar Üniversitesi

Öz

Bu araştırmanın amacı, özgül öğrenme güçlüğü olan çocukların değerlendirilmesinde uygulanan ölçme araçlarından OYAB (Okuma Yazma ve Anlama Bataryası) ve TILLS (Test in Language and Literacy Skills)'in karşılaştırılmasıdır. Bu karşılaştırma sonucunda çocuğun ihtiyacına göre uygun ölçme aracını uygulamaya eğitimciler teşvik edilecek ve aileler bilgilenecektir. Bu amaçla araştırma önem arz etmektedir. Araştırmanın çalışma grubunu; İstanbul ili Zeytinburnu ilçesinde, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde eğitime devam eden özgül öğrenme güçlüğü tanısı almış 120 çocuk oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında OYAB (Okuma Yazma ve Anlama Bataryası) ve standardize edilmiş olan TILLS (Test in Language and Literacy Skills) adında iki ölçme aracı kullanılmıştır. Araştırmadan toplanan veriler SPSS 22.0 veri analiz programı ile çözümlenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, OYAB (Okuma Yazma ve Anlama Bataryası) ve TILLS (Test in Language and Literacy Skills) adlı bu iki ölçme araçlarından alınan puanların birbiri arasında tutarlılığın olduğu saptanmıştır ($p<0,05$; $r<0,01$).

Anahtar Kelimeler

Özgül öğrenme,
disleksi,
okuma,
yazma.

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi:10.04.2023
Kabul Tarihi: 18.07.2023
E-Yayın Tarihi:
25.12.2023

Evaluation of Children with Specific Learning Deficiency: A Comparison of OYAB And TILLS Measurement Tools

Abstract

The aim of the research is to compare two measurement tools applied in the assessment of children with learning difficulties, OYAB (Literacy and Comprehension Battery) and TILLS (Test in Language and Literacy Skills). As a result of this comparison, it is to inform the parents to encourage the educators to apply the appropriate test according to the child's needs. For this purpose, research is important. The study group of the research consists of 120 children who are enrolled special education and rehabilitation centers in Zeytinburnu district of Istanbul province. Two measurement tools called OYAB (Literacy and Comprehension Battery) and TILLS (Test in Language and Literacy Skills) are used to collect data. The data were analyzed with the SPSS 22.0 data analysis program. According to the findings of the study, as a result of the comparison of the scores obtained from these two measurement tools, OYAB (Literacy and Comprehension Battery) and TILLS (Test in Language and Literacy Skills) there is consistency between each other ($p<0.05$; $r<0.01$).

Keywords

Specific learning,
dyslexia,
reading,
writing

Article Info

Received: 04.10.2023
Accepted: 07.18.2023
Online Published:
12.25.2023

Atıf (How to cite)

Tutuş, E.İ. & Ülküer, N. (2023). Özgül öğrenme güçlüğü olan çocukların değerlendirilmesi: OYAB ve TILLS ölçme araçlarının karşılaştırılması, Çocuk ve Gelişim Dergisi, 6 (12), 1-12.

Sorumlu Yazar: Elif İpek Tutuş, elifipek.tutus@uskudar.edu.tr

Giriş

Özgül öğrenme güçlüğü normal ve normal üstü zekâ seviyesine sahip olup okuma, yazma, matematik, dikkat ve hafıza gibi birden fazla alandaki güçlüklerle kendini gösteren bir durumdur. Genellikle okul zamanı fark edilse de küçük yaşlarda saptanması mümkündür. Yapılan araştırmalara göre özgül öğrenme güçlüğü olan erkek çocukların sayısı kızlara oranla daha fazladır (Balcı, 2017). Tarihte özgül öğrenme güçlüğü terimini ilk kullanan ve tanımını yapan kişi Samuel Kirk'tir. Kirk, özgül öğrenme güçlüğüne beyinsel veya davranışsal bozuklukların sebep olduğu, sonucunda kendini okuma, yazma, aritmetik ve konuşma gibi konularda gösterdiği bir yetersizlik olarak tanımlanmıştır (Kirk, 1962). Ülkemizde ilk defa 16 Şubat 1975 yılında resmî gazetede yayımlanan Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Hakkında Yönetmelik'te özgül öğrenme güçlüğü terimine rastlanmıştır (Melekoğlu ve ark, 2015). Özgül öğrenme güçlüğüne etkileri erken müdahale programları ile azaltılabilmektedir. Bu hususta birçok araç ve birçok müdahale programları geliştirilmiştir (Gür, 2013).

Özgül öğrenme güçlüğüne sahip çocuklarda okuma, yazma, anlama, aritmetik, dikkat, bellek, motor gibi akademik ve gelişimsel alanlarda eksikler görüldüğü gibi bu eksikliklere bağlı olarak kişisel sosyal alanlarda da sorunlar görülmüştür. Benlik algılarının düşük olması, kaygılar bunlara örnektir (Deniz ve ark, 2009; Hallahan, 2014).

Özgül öğrenme güçlüğüne sahip bireyler konusunda farkındalıkların artması, bu alandaki güçlüklerin daha erken dönemde fark edilmesine yol açmıştır (Whitehurst, 2001). Erken çocukluk döneminde özgül öğrenme güçlüğüne teşhis edilmesi son dönemdeki en önemli hedeflerden birisidir (Akoğlu,2022). Bu amaçla tanıma ve değerlendirmede kullanılmak üzere birçok ölçme araçları geliştirildiği veya uyarlamasının yapıldığı görülmektedir. Bu ölçme araçları uygulayıcılığı alan eğitimciler tarafından kullanılmakta ancak birçok ölçme aracının olması uygulamada çeşitlilik yaratmasına rağmen hangisinin uygun olduğu konusunda aileler ve uygulayıcılar arasında tereddüt oluşturmaktadır (Das,2009). Bu nedenle ülkemizde en çok kullanılan iki ölçme aracının karşılaştırılması ve uygunluğunun belirlenmesi amaçlanmıştır.

Özgül öğrenme güçlüğü

Özgül öğrenme güçlüğü şemsiye bir terimdir ve üç alt başlıktan oluşmaktadır. Bunlar:

Disleksi: Okuma bozukluğu olarak bilinir. Disleksi olarak tanımlanan çocuklarda okuma becerilerinde kelime atlama, harf ekleme, satır atlama, harflerin yerini değiştirme gibi hatalara rastlanmaktadır. Bu çocuklar toplum içinde kitap okumaktan çekindikleri için sosyal alanda da etkilerine rastlanmaktadır. Ses bilgisel farkındalıklarının düşük olması ve işleme hızlarının yavaş olması okuma ve yazmada hatalara ve akıcılık bozukluklarına sebebiyet vermektedir (Kargın ve ark, 2016).

Disgrafi: Disgrafi yazı bozukluğu olarak tanımlanmaktadır. Disgrafi, okunaksız yazılar, yazma hataları, yazma yetersizlikleri, kelimeleri yanlış yazma, matematik sembollerini yazmada sorunlar ile kendini gösterir. Bu çocukların yazma yetersizliklerinden dolayı derslerinde başarısız oldukları görülmüştür (Akyol, 2011).

Diskalkuli: Diskalkuli matematik alanındaki güçlüklerdir. Bu çocuklar Türkçe dersinde çok iyi olmalarına rağmen toplama çıkarma gibi matematik işlemi gerektiren konularda güçlük çekerler. Matematiksel işlemlerin mantığını anlayamazlar, kimi zaman kullanılan sembolleri de birbirine karıştırırlar (Salman ve ark, 2016).

Özgül öğrenme güçlüğü'nün bu dalları ile ilgili dikkat edilmesi gereken husus; çocukların özgül öğrenme güçlüğü'nün içinde bulunan bu üç daldan birine sahip olabileceği gibi hepsine de sahip olabileceğidir (Hurst, 2010).

Özgül öğrenme güçlüğü olan çocuğun durumunun erkenden fark edilmesi ve zorluk yaşadığı alanın belirlenmesi ile uygun müdahale programlarına dahil edilerek ilerleme kaydedileceği bilinmektedir (Akoğlu ve ark, 2014).

Özgül öğrenme güçlüğü'nün nedenleri

Özgül öğrenme güçlüğü'nün nedenleri arasında merkezi sinir sisteminde meydana gelen hasarlar olmakla birlikte, çevresel etmenler ve uyaran eksiklerinin de özgül öğrenme güçlüğü'ne sebep olduğu saptanmıştır. İkizlerle yapılan çalışmalar sonucunda genetik geçişli olduğu da düşünülmektedir (Melekoğlu ve ark, 2015).

Özgül öğrenme güçlüğü belirtileri

•Dikkat eksiklikleri

Özgül öğrenme güçlüğü olan çocuklar dikkatlerini bir konuda toplamakta zorlanırlar. Bir konuya dikkatini verdiklerinde dikkat süreleri kısıtlı olmaktadır. Bu da akademik alanda, okuduğunu anlama gibi alanlarda güçlüğüne yol açmaktadır.

•Bellek yetersizlikleri

Bellek bir diğer adı ile hafıza ikiye ayrılmaktadır. Bunlar: Kısa süreli bellek ve uzun süreli bellek. Özgül öğrenme güçlüğü olan ya da olduğundan şüphelenen kişilerde bu alanda güçlükler meydana gelmektedir (Geogan, 2021).

•Koordinasyon becerilerinde yetersizlik

El göz ve motor koordinasyon becerileri bu çocuklarda geridir. Toplum içinde “sakar” olarak etiketlenme riski taşırlar.

•Akademik becerilerde yetersizlik

Dikkat, bellek, koordinasyon alanındaki geriliklerin akademik alanda yetersizliklere sebep olduğu düşünülmektedir (Engin, 2021).

Özgül öğrenme güçlüğü'nde tanı ve değerlendirme

Bir çocuğun özgül öğrenme güçlüğü olduğu şüphesi okuldaki öğretmenleri tarafından ya da aileleri tarafından fark edilir ve tanı yoluna gidilir. Özgül öğrenme güçlüğü olduğu düşünülen çocuklar en yakın zamanda eğitsel ve tıbbi değerlendirmelerden geçmelidir. Özgül öğrenme güçlüğü ile ilgili belirtilerin en az 6 ay süre gelmesi halinde testler ve tetkiklerle tanılanması önemlidir (DSM V,2013).

Tıbbi tanılama ve değerlendirme süreçlerinde nörolojik değerlendirmeler, görüntüleme yöntemleri kullanılmaktadır. Ülkemizde yapılan tıbbi değerlendirmeler ve aileden alınan bilgiler sonucunda özgül öğrenme güçlüğü olduğu düşünülen çocuklar hastaneden aldıkları raporlar ile RAM (Rehberlik ve Araştırma Merkezi)'a yönlendirilirler. RAM (Rehberlik ve Araştırma Merkezi) bireyleri gerekli eğitim alması için ücretsiz hizmet verir. Birey bir özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde eğitim hakkına sahip olur. Bu tür kurumlarda eğitim planlamaları yapılırken kişiye özel

hazırlanan bireysel eğitim planlarından faydalanır. Gerekli durumlarda öğretmen kendisi eğitsel değerlendirmelere başvurur. Bu değerlendirme özgül öğrenme güçlüğü yolundaki informal değerlendirme kısmını kapsamakla birlikte eğitim sürecine ışık tutması yönü ile önemlidir (Bender, 2019).

Özgül öğrenme güçlüğü'nün tanı ve değerlendirilmesinde kullanılan ölçme araçları

Özgül öğrenme güçlüğü'nün tanı ve değerlendirmesi süreci tıbbi ve eğitsel olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Eğitsel değerlendirme kısmında karşımıza birçok ölçme aracı çıkmaktadır. Bunlar geçerliliği ve güvenilirliği yapılmış ve standardize edilmiş ölçme araçlarıdır. Bu araçlar çeşitli demeklerde uzmanlar tarafından verilmekte olup, uygulayıcısı olmaya fırsat vermektedir. Bunlardan bazıları şunlardır:

Erken Okuryazarlık Testi (EROT): EROT testi, anasınıfına devam eden çocukların erken okuryazarlık becerilerini yedi boyutta ölçmeyi hedefleyen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır. Alıcı Dilde Sözcük Bilgisi, İfade Edici Dilde Sözcük Bilgisi, İşlev Bilgisi, Genel İsimlendirme, Harf Bilgisi, Ses bilgisel Farkındalık, Dinlediğini Anlama alt testlerini içermektedir (Ergül ve ark, 2015).

Okuma Yazma Değerlendirme Bataryası (OYAB): Birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar olan çocukların okuma anlama ve yazma becerilerini değerlendirmeye yönelik olarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiş bir bataryadır. Okumaya ilişkin dört yazmaya ilişkin üç ve anlamaya ilişkin üç alt test yer almaktadır (Akoğlu ve ark, 2020).

Bütünleşmiş Dil ve Okuryazarlık Testi (TILLS): Bütünleşmiş Dil ve Okuryazarlık Becerileri Testi, 6 ila 18 yaş arasındaki okul çağı bireylerin müfredat ile ilişkili sözlü ve yazılı dil becerileri yönelik geliştirilen bir test olup dil ve okuryazarlık becerileri ile ilgili bozuklukların tanısında kullanılmaktadır (Nelson, 2016).

Sesli Okuma Becerisi ve Okuduğunu Anlama Testi (SOBAT): Özel öğrenme güçlüğü (disleksi) olan veya hiç tanı almamış olsa bile okumada güçlük yaşayan 7-14 yaş arası çocukların okuma becerilerini değerlendirmek için geliştirilmiş standart bir sesli okuma testidir (Erden ve ark, 2019).

Türkçe Okul Çağı Dil Gelişim Testi (TODİL): 4 yaş 0 ay ile 8 yaş 11 ay yaş grubunu kapsayan, gelişimsel, norm referanslı, standardize ve bireysel olarak yönetilen bir ölçme aracıdır (Güven ve ark, 2015).

Bu araçlar uzmanlar tarafından oluşturulmuştur. Uygulayıcısı olmak için çocuk gelişimi, özel eğitim gibi bölümlerden mezun olma şartı bulunmaktadır. Bunlara ek olarak Wisc-R Zekâ Testi (6-16 Yaş), Cas Bilişsel Değerlendirme Testi (5-17 Yaş), Stanford Binet Zekâ Testi (2-16 Yaş), Denver II Gelişimsel Tarama Testi (0-6 Yaş), Ankara Gelişim Envanteri AGTE (0-6 Yaş) gelişim ve zekâ testleri de özgül öğrenme güçlüğü'nün tanılanmasında kullanılmaktadır.

Görüldüğü üzere Özgül öğrenme güçlüğü'nün tanı ve değerlendirilmesinde kullanılan birden fazla araç vardır. Aralarında uygulanan yaş aralığının farkı ve kapsadığı alanlar açısından farklılıklar bulunsa da hepsi özgül öğrenme güçlüğü'nün tanı ve değerlendirmesinde yardımcı olduğu düşünülmektedir.

Eğitmciler bu ölçme araçlarının uygulayıcıları olmak için araçları meydana getiren uzmanlardan eğitim alarak sertifika kazanmalıdır. Bu doğrultuda ölçme araçlarını uygulamaya hak kazanabilirler. Araçlar ortak amaca hizmet

etmekle beraber gerek yaş gerekse alt testler bazı noktalarda farklılaşmıştır. Bu da alınan ölçek araçları eğitimlerinin ne kadar amaca uygun olarak kullanıldığı ve çocuğun ihtiyacına yönelik kullanıldığı sorusunu beraberinde getirmiştir (Hallahan, 2014).

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma ilişkisel ve kesitsel bir çalışmadır. İlişkisel ve kesitsel çalışma; iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim olup olmadığını ve değişimin derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir. Korelasyon türü ilişki ve karşılaştırma yolu ile elde edilen ilişki olmak üzere iki türlü yapılabilir (Keskin, 2004).

Çalışma Grubu

Örneklem büyüklüğü %95 güven aralığında ve %5 hata payı ile hesaplanmıştır. Çalışmanın evrenini İstanbul ilinin Zeytinburnu ilçesinde bulunan ve özel eğitim rehabilitasyon merkezlerinde eğitime devam eden tüm öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışma grubunu ise özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde eğitime devam eden özgül öğrenme güçlüğü tanısı almış 120 çocuk oluşturmuştur. Araştırmaya katılan çocukların %65'ini erkekler oluşturmaktadır. Araştırmada ölçme araçlarının uygulandığı çocukların yaş aralıkları 7 ile 10 arasında değişiklik göstermektedir. Bu çocukların demografik dağılımları detaylı şekilde tablo 1 de verilmiştir. Özgül öğrenme güçlüğü tanısı alan çocuklar OYAB (Okuma Yazma ve Anlama Bataryası) ve standardize edilmiş olan TILLS (Test in Language and Literacy ile değerlendirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Veri toplamak için tanımlanan araçlar, araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Araştırmacı bu iki ölçme aracını uygulamak için eğitim ve uygulayıcı sertifikası almıştır.

1.Bütünleşmiş dil ve okur yazarlık testi (TILLS): Bütünleşmiş Dil ve Okuryazarlık Becerileri Testi, 6 ila 18 yaş arasındaki okul çağı bireylerin müfredat ile ilişkili sözlü ve yazılı dil becerileri yönelik geliştirilen bir test olup dil ve okuryazarlık becerileri ile ilgili bozuklukların tanısında kullanılmaktadır. Testin geçerlilik ve güvenilirliğinin yapıldığı makalede üç temel amaçtan bahsedilmiştir. Dil ve okuryazarlık bozukluklarını tanımlamak, bireyin güçlü ve zayıf yönlerini belgelemek ve dil ve okuryazarlık becerilerinde zaman içinde meydana gelen değişiklikleri izlemek. Bu test ülkemize standardizasyonu yapılmış ve norm tabloları ile desteklenmiş bir testtir. Testi uygulayan kişi bu test sayesinde bireyin aldığı puanla beraber akranları içerisinde hangi sınırlarda olduğunu tespit edebilecektir. TILLS, becerileri diğer testlerin çoğundan temelde farklı bir şekilde ölçer. Gerek sözlü gerekse yazılı alt testleri, genellikle paralel formlardadır. Ek olarak alt testler birbiri ile bütünleşmekle birlikte tek tek uygulanmaya müsaittir. Testin alt testlerini ve kaynaklarını oluşturan ekip arasında Nickola Wolf Nelson, Nancy Helm-Estabrooks, Elena Plante, Gillian Hotz yer almaktadır. Modüller dinleme, konuşma, okuma, yazma ve hafızadır. Dil düzeyleri ise; ses kelime düzeyi ve cümle söylem düzeyi olarak ikiye ayrılmaktadır tüm alt testler 15 tane olmakla birlikte bunlar: kelime farkındalığı, fonetik farkındalık, hikayeyi tekrar anlatma, kelimesi tekrar, kelimesiz heceleme, dinlediğini anlama, okuduğunu anlama, yönergeleri takip , gecikmeli olarak hikayeyi tekrar anlatma, kelimesiz okuma, akıcı okuma, yazılı ifade kelime puanı, yazılı ifade söylem puanı, yazılı ifade cümle puanı, sosyal iletişim, ileriye doğru dizisi, geriye doğru sayı dizisidir. Yazım kolaylığı için baş harflerinden oluşan

kısaltmaları kullanılmaktadır. Ülkemize “Disleksi ve Hiperaktivite Derneği” tarafından getirilmiş ve standardize edilmiştir. Tüm bu veriler tanılama, takip, profil tablosu ile toplanarak güçlü ve zayıf yanları tespit edilmekte, bir rapor hazırlanarak değerlendirilmeyi tamamlanmaktadır (Nelson, 2016).

2.Okuma yazma değerlendirme bataryası (OYAB): Test Bataryasını, Çocuk gelişimi alanından 2 uzman, özel eğitim alanından 2 uzman ve erkek çocukluk alanından 1 uzman olmak üzere toplam 5 uzman tarafından hazırlanmıştır. Okuma, yazma ve anlama becerilerinin toplumsal ve akademik yaşam için ön koşul olarak görmekten yola çıkarak ve bu becerilerde meydana gelecek geriliklerin keşfedilmesinin gerekliliğinden bahsederek bu ölçme aracını oluşturmuşlardır. Oluşturulacak testin kolay uygulanabilir ve yorumlanabilir olmasına önem vermişlerdir. Birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar olan çocukların okuma anlama ve yazma becerilerini değerlendirmeye ve güçlük yaşayıp yaşamadığını saptamaya yönelik olarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiş bir bataryadır. Okumaya, yazmaya ve anlamaya ilişkin üç alt test yer almaktadır. Değerlendirmeler bireysel olarak gerçekleştirilmektedir. Süre temellidir. Her test birbirine paralel olarak oluşturulmuştur ve form içermektedir. (A ve B formu) Okuma testleri kendi içinde anlamlı sözcük okuma testi, anlamsız sözcük okuma testi, fonetik analiz testi, metin okuma testi, metin anlama testi, cümle doğruluğu testi, boşluk doldurma testi olarak ayrılmaktadır. Yazma testleri kendi içinde dikte testi, bakarak yazma testin metin yazma testi olarak ayrılmıştır (Ergül ve ark, 2021).

Verilerin Analizi

Veriler “Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 26.0 Statistics Paket Programı” aracılığı ile analiz edilmiştir. Anne ve çocuklarının sosyodemografik özellikleri sayı ve yüzde olacak biçimde bulunmuştur. Sayısal değişkenlerde normal dağılım çarpıklık değerleri hesaplanmış olup Tablo 1’de verilmiştir. Çocuklara sorulan kısıtlayıcı yeme, duygusal yeme ve dışsal yeme sorularıyla annelerin cevapladığı aile tutum ölçeği ile alt boyut puanların normal dağılım kurallarına uygun olduğu anlaşılmıştır. Alınmış olan referans değeri $\pm 1,5$ arasındadır (Tabachnick ve Fidel, 2013). Anne ve çocukların sosyodemografik özellikleri ile kısıtlayıcı yeme, duygusal yeme ve dışsal yeme soruları arasındaki ilişkiyi değerlendirmek ve annelere uygulanan aile tutum ölçeği ve alt boyut puanlarının değerlendirmek için Independent Sample T testi ve One Way ANOVA Testi’nden faydalanılmıştır. Gruplar arasında farklılık görülen değerlerin hangi grup bileşeninden kaynaklandığını belirlemek için Post Hoc Testi’nden yararlanılmıştır. Aile tutumları ile çocukların yeme davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson Korelasyon Analizi’nden faydalanılmıştır. Korelasyon katsayısı; 0.00-0.30 arası düşük, 0.30-0.70 arası orta ve 0.70-1.00 arası yüksek seviyede bir ilişkili bulunmuştur (Büyüköztürk, 2020). Bütün çalışmalarda anlamlılık düzeyi 0,05 değeri kabul edilmiştir. Yapılan analizler hesaplanırken dikkat edilen güven aralığı %95’tir.

Tablo 2. Yeme Davranışı Soruları, Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ) ve Alt Boyutlarına İlişkin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Değişkenler	Çarpıklık	Basıklık
Yeme tutumu		
Kısıtlayıcı Yeme	0.811	1.498
Duygusal Yeme	-0.709	-0.443
Dışsal Yeme	-0.696	-0.412
Aile Değerlendirme Ölçeği		
Problem Çözme	-0.093	-1.020
İletişim	-0.885	-0.108
Roller	-0.423	-0.495
Duygusal Tepki Verebilme	-0.455	-0.947

Gereken İlgiliyi Gösterme	0.289	-0.430
Davranış Kontrolü	-0.365	-0.844
Genel İşlevler	-0.453	-0.972

Tablo 2’de Yeme Davranışı Sorularının ve Aile Değerlendirme Ölçeğinin alt boyutlarına ait değerler Korelasyon Analizi ile ölçülmüştür.

Bulgular ve Tartışma

Özgül öğrenme güçlüğü olan çocuklara OYAB (Okuma Yazma ve Anlama Bataryası) ve standardize edilmiş olan TILLS (Test in Language and Literacy Skills) adında iki ölçme aracı uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan 120 kişinin ölçme araçlarından aldıkları puan ortalamalarına bakıldığında OYAB Toplamda 240,958 olduğu görülmüştür. Alınan minimum puan 38,000 iken maksimum puan 511,000 olarak hesaplanmıştır.

TILLS Toplam puan ortalamalarına bakıldığında ise 115,275 olduğu görülmüştür. Alınan minimum puan 21,000 iken maksimum puan 182,000 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 3. OYAB Puan Ortalamaları

OYAB	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
OYAB Toplam	120	240,958	126,483	38,000	511,000
OYAB1	120	138,060	66,372	21,000	289,000
OYAB2	120	53,070	46,000	0,000	195,000
OYAB3	120	49,830	45,630	0,000	182,000

OYAB puan ortalamalarına bakıldığında OYAB toplam ortalamalarının 240,958 olduğu saptanmıştır. OYAB 2 ve 3 de alınan minimum puanlar OYAB 1’ e kıyasla daha düşük olduğu görülmüştür. OYAB 1 ortalama puanları OYAB 2 ve 3’e oranla daha düşük olduğu görülmüştür.

Tablo 4. TILLS Puan Ortalamaları

TILLS	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
TILLS Toplam	120	115,275	36,135	21,000	182,000
Sözlü Dil Toplam	120	69,467	19,059	17,000	108,000
Yazılı Dil Toplam	120	45,808	18,851	0,000	77,000

TILLS toplam ortalamaları 115,275 olduğu saptanmıştır. Sözlü Dil Toplam ortalama puanları Yazılı Dil Toplam ortalama puanlarına kıyasla daha yüksektir.

Tablo 5. OYAB ve TILLS Puanları Arasında Korelasyon Analizi

		OYAB Toplam	OYAB 1	OYAB 2	OYAB 3
TILLS Toplam	r	0,651**	0,511**	0,483**	0,575**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
Sözlü Dil Toplam	r	0,596**	0,468**	0,438**	0,529**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
Yazılı Dil Toplam	r	0,646**	0,506**	0,484**	0,567**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000

*<0,05; **<0,01; Korelasyon Analizi

Bu araştırmanın amacı, özgül öğrenme güçlüğü olan çocukların değerlendirilmesinde uygulanan ölçme araçlarının en önemlilerinden ikisi olan OYAB (Okuma Yazma ve Anlama Bataryası) ve TILLS (Test in Language and Literacy Skills)'in karşılaştırılmasıdır. Bu karşılaştırma sonucunda çocuğun ihtiyacına göre uygun ölçme aracını uygulamaya eğitimcileri teşvik etmek aileleri bilgilendirmektir. OYAB ve TILLS ölçme araçlarının uygulanması neticesinde değişkenler arasında bir ilişkinin var olup olmadığını test etmek amacıyla korelasyon analizinden faydalanılmıştır. Analizler sonucunda TILLS toplam ile OYAB toplam arasında $r=0.651$ pozitif orta ($p=0,000<0.05$) korelasyon ilişkisine rastlanmıştır.

OYAB (Okuma Yazma ve Anlama Bataryası) kendi içinde 3 alt dala ayrılmaktadır. TILLS (Test in Language and Literacy Skills) ise toplam 15 alt testten oluşmasına rağmen 2 ana alt dalda toplanmaktadır. Ölçme araçlarının toplam puanları ve ana alt dalları birbiri arasında karşılaştırılmıştır. Neticede OYAB (Okuma Yazma ve Anlama Bataryası), TILLS (Test in Language and Literacy Skills) adındaki iki ölçme aracı arasında tutarlılığa rastlanmıştır ($*<0,05$; $**<0,01$).

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmaya İstanbul ilinin Zeytinburnu ilçesinde ikamet eden, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde eğitime devam eden 120 çocuk katılmıştır. Bu çocuklara OYAB (Okuma Yazma ve Anlama Bataryası) ve standardize edilmiş olan TILLS (Test in Language and Literacy Skills) adında iki ölçme aracı uygulanmıştır. Bu ölçme araçlarından aldıkları puanların ortalamaları tablo 2 ve tablo 3'te belirtilmiştir. Bu araştırmanın amacı, özgül öğrenme güçlüğü olan çocukların değerlendirilmesinde uygulanan ölçme araçlarının en önemlilerinden ikisi olan OYAB (Okuma Yazma ve Anlama Bataryası) ve TILLS (Test in Language and Literacy Skills)'in karşılaştırılmasıdır. Bu karşılaştırma sonucunda çocuğun ihtiyacına göre uygun ölçme aracını uygulamaya eğitimcileri teşvik etmek aileleri bilgilendirmektir.

Son dönemlerde özgül öğrenme güçlüğüne tanı ve değerlendirilmesi konusunda artan bilinç ailelerde ölçme araçlarına olan ilgi ve ihtiyacı doğurmuştur (Ergül,2022). Bu ilgi ve ihtiyaç neticesinde danışma merkezlerine, rehabilitasyon merkezlerine ve kliniklere başvurmuşlardır. Bu kadar fazla ölçme araçlarının olması ve her ailenin bu araçlardan birini ya da birkaçını uygulatmış olması akıllarda bu ölçme araçlarının tam olarak neyi, nasıl ölçmeyi hedeflediği ve birbiri arasında benzerlik gösterip göstermediği sorusunu doğurmuştur. Bu ölçme araçları benzer amaç doğrultusunda oluşturulsa da kendi içlerinde farklı özellikler taşımaktadır. Özgül öğrenme güçlüğüne saptanmasında yapılan ölçme araçlarının önemi yadsınamaz. Fakat uygulanan bu araçların hangi amaçla kullanıldığı ve çocukların ihtiyaçlarına cevap verip vermediği merak konusudur. Özgül öğrenme güçlüğünde Bütünleşmiş Dil ve Okur Yazarlık Testi (TILLS), Okuma Yazma Değerlendirme Bataryası (OYAB), Öğrenme Güçlüğü Erken Belirtiler Tarama Ölçeği (ÖGEBTÖ), Erken Okur Yazarlık Testi (EROT), Öğrenme Güçlüğü ve Dikkat Eksikliği Testi (ÖGDET), Eşli Okuma Becerisi ve Okuduğunu Anlama Testi-II (SOBAT-II), Türkçe Okul Çağı Dil Gelişim Testi (TODİL)... gibi testlerden faydalanılmaktadır. Bu ölçme araçlarından elde edilen sonuçlara göre eğitim planlamaları düzenlenmekte, çocuğun durumu hakkında bilgi edinilmektedir. Belirli aralıklarla ölçme araçlarını tekrarlayarak gelişimi değerlendirilmektedir. Bu ölçme araçlarının hepsini aynı anda uygulamamız her zaman mümkün değildir (Ergül ve ark, 2021; Kargın ve ark, 2015). Bu, ölçme araçlarının tam olarak neyi, nasıl ölçmeyi hedeflediği ve birbiri arasında benzerlik gösterip göstermediği sorusunu akıllara getirmektedir. Oluşturulan

bu ölçme araçlarının amacına uygun hale getirilmesi ve çocuğun ihtiyacına göre uygulanması konusunda aileler ve eğitimciler bilinçlendirilmelidir. Bu amaç doğrultusunda OYAB ve TILLS karşılaştırılmıştır. Bu iki ölçme araçlarının hedefleri ve alt dalları incelendiği zaman; ortak bir amaç doğrultusunda birleştikleri söylenebilir. Bu amaç: Özgül Öğrenme Güçlüğü olan ya da olduğundan şüphe edilen çocukları kapsamlı değerlendirmek, güçlü ve zayıf yönlerine ilişkin fikir edinmektir. Alt testlerine baktığımızda ölçme aracına göre değişiklik göstermekle birlikte; okuma, yazma, dil, anlama çatısı altında toplandığı görülmüştür.

OYAB ve TILLS ölçme araçlarının benzerlikleri

Bütünleşmiş Dil ve Okur Yazarlık Testi (TILLS), Okuma Yazma Değerlendirme Bataryası (OYAB)'ın ortak amaçlarını ve bu amaçları kapsayan alt testleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Okuma hızını saptamak (OYAB ölçme aracında; anlamlı, anlamsız sözcük okuma ve metin okuma alt testleri/ TILLS ölçme aracında; kelimesiz okuma ve akıcı okuma alt testi ile karşımıza çıkmaktadır.)
- Anlama (OYAB ölçme aracında; metin anlama, cümle doğruluğu, boşluk doldurma alt testi ile/ TILLS ölçme aracında; okuduğunu anlama, dinlediğini anlama alt testi ile karşımıza çıkmaktadır.)
- Fonolojik farkındalığın durumunu saptamak (OYAB ölçme aracında; fonetik analiz alt testi ile/ TILLS ölçme aracında; fonetik farkındalık alt testi ile karşımıza çıkmaktadır.)
- Yazma becerisini değerlendirme (OYAB ölçme aracında; dikte testi, bakarak
- Yazma testin metin yazma alt testi ile/ TILLS ölçme aracında; yazılı ifade kelime puanı, yazılı ifade söylem puanı, yazılı ifade cümle puanı alt testi ile karşımıza çıkmaktadır.

Bu benzerlikler ölçme araçlarının sonuçlarına da etki ettiği Tablo 4'ü incelediğimizde görülmektedir, p ve r değerleri göstermektedir ki OYAB (Okuma Yazma ve Anlama Bataryası) ve standardize edilmiş olan TILLS (Test in Language and Literacy Skills) adındaki iki ölçme aracı arasında tutarlılığa rastlanmaktadır (*<0,05; **<0,01).

OYAB ve TILLS ölçme araçlarının farklılıkları

- OYAB 6-10 yaş kapsamaktadır. TILLS ise 6-18 yaş kapsamaktadır.
- OYAB sadece okuma yazma ve anlama becerilerine odaklanır. TILLS ise sözlü dil becerileri ve sosyal becerilere de odaklanır.
- OYAB süre temellidir. Uygulaması daha kısadır. TILLS sınırsızdır.
- OYAB ölçme aracında her ana test 3 alt daldan oluşmuştur. TILLS her alt testin sayısı değişiklik göstermekle birlikte toplam 15 tanedir. Daha kapsamlıdır.
- OYAB sadece okuma yazma bilen ilk okul öğrencilerine uygulanır. TILLS anaokulu düzeyindekilere de uygulanır.

Görüldüğü gibi benzerlikleri kadar farklılıkları vardır.

Birebir birbirlerini karşılamamakla birlikte ölçme araçlarının sonucunu paralel yönde etkilemesine sebep olan benzerlikleri de vardır.

Bu araştırmanın amacı, özgül öğrenme güçlüğü olan çocukların değerlendirilmesinde uygulanan ölçme araçlarının en önemlilerinden ikisi olan OYAB (Okuma Yazma ve Anlama Bataryası) ve TILLS (Test in Language and Literacy Skills)'in karşılaştırılmasıdır. Bu karşılaştırma sonucunda çocuğun ihtiyacına göre uygun ölçme aracını uygulamaya eğitimcileri teşvik etmek aileleri bilgilendirmektir.

Bu amaçla iki ölçme aracı İstanbul ilinin Zeytinburnu ilçesinde ikamet eden, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde eğitime devam eden 120 çocuğa uygulanmıştır.

Bu araçlardan en önemlilerinden ikisi olan Bütünleşmiş Dil ve Okur Yazarlık Testi (TILLS), Okuma Yazma Değerlendirme Bataryası (OYAB) karşılaştırılmıştır.

Bu ölçme araçlarının amaçlarına ve alt testlerine baktığımızda birbiri ile benzerlik gösterdiği açıkça görülmektedir. Bu sebeple benzerliğin ölçme araçlarından alınan puanların sonuçlarında da karşımıza çıkması beklenmektedir. Nitekim tablo 4'e baktığımızda tutarlılık mevcuttur. Fakat birbiri yerine kullanılamayacak noktaları da mevcuttur. Bu noktada öğrencinin ihtiyacının belirlenmesi bu araçların bilinçsiz kullanımının önüne geçilmesi gereklidir.

Örneğin 6 yaşında henüz okuma yazma bilmeyen ve özgül öğrenme güçlüğü olduğu şüphelenilen bir çocuğun değerlendirilmesinde OYAB yerine TILLS uygulanması daha doğru olacaktır. Dil becerilerinde herhangi bir gerilik olmayan bir çocuğa iki ölçme aracını uygulamak yerine sadece OYAB uygulamak yeterli olacaktır.

Özetle aynı amaca hizmet eden ve ortak alt testlere sahip olan bu araçları kullanacak olan eğitimciler bu konuda kendini geliştirmeli ve bilinçli bir şekilde kullanmalıdır. Aileler ise çocuklarına faydalı olduğunu düşünerek her an farklı ölçme araçlarının yapılmasına müsaade etmemeli bu konuda onlar da bilinçlenmelidir. Her çocuğun ihtiyaçları farklıdır. Bu ihtiyaçlar doğrultusunda doğru ölçme aracını seçmek de eğitimin planlanması için ön koşuldur. Bu ölçme araçları ancak bu şekilde çocuğun eğitiminde etkili olur.

Kaynaklar

- Akoğlu, G., Ergül, C., & Duman, Y. (2014). Etkileşimli Kitap Okuma: Korunmaya Muhtaç Çocukların Alıcı. İlköğretim Online, 13(2), 622-639.
- Akyol, H. (2011). Disgrafi. Eğitimci Öğretmen Dergisi, 8-11.
- American Psychiatric Association (APA). (2000). DSM-IV tanı ölçütleri başvuru el kitabı. Yeniden gözden geçirilmiş baskı (DSM-IV-TR). Washington, DC: Author.
- Balcı, E. (2017). Disleksi Hakkında Gerçekler: Disleksi Nedir ve Ne Değildir? Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 19 Sayı 1 (1-17). Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/trakyasobed/issue/30919/334756>
- Bender, W. (2019). Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler ve Eğitimleri. Ankara: Nobel Yayınları.
- Das, JP. (2009). Reading difficulties and dyslexia: An interpretation for teachers. New Delhi: Sage Publications.
- Deniz, M. E. , Yorgancı, Z. & Özyeşil, Z. (2009). Öğrenme Güçlüğü Görülen Çocukların Sürekli Kaygı ve Depresyon Düzeylerinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. İlköğretim Online, 8 (3), 694-708. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ilkonline/issue/8597/106989>
- Disleksi Derneği. <http://disleksidernegi.com/> Erişim: 02.11.22.
- Disleksi ve Hiperaktivite Derneği. <https://www.dis-der.com/tills/tills-nedir>. Erişim:02.11.22.
- Erden, G., & Çelik, C. (2019). Sesli okuma becerisi ve okuduğunu anlama testinin psikometrik özelliklerinin incelenmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Nesne Psikoloji Dergisi, 7(14), 1-18.
- Ergül, C., Akoğlu, G., Ökçün Akçamuş, Ç. M., Kılıç Tülü, B., & Demir, E. (2021). İlkokul Çocuklarına Yönelik Geliştirilmiş Okuma Yazma Değerlendirme Bataryasının (OYAB) Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 740-770. DOI: 10.16916/aded.874262
- Ergül, C., Bahap Kudret, Z., Akoğlu, G., Ökçün Akçamuş, M. Ç., Kılıç Tülü, B. & Demir, E. (2022). Birinci ve İkinci Sınıflarda Okuma Becerilerinin Gelişimi ve Matthew Etkisi: Boylamsal Bir Çalışmanın Sonuçları. Milli Eğitim Dergisi, 51 (234), 939-966. DOI: 10.37669/milliegitim.875859
- George, D., Mallery, M (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update (10'a ed.) Boston: Pearson.
- Goegan, LD., Daniels, LM. (2022). Online Learning for Students with Learning Disabilities and Their Typical Peers: The Association between Basic Psychological Needs and Outcomes. Learning Disabilities Research & Practice. <https://doi.org/10.1111/ldrp.12277>
- Güldenöglü, B., Ergül, C., & Kargın, T. (2016). Sesbilgisel farkındalık becerilerinin okuma ve okuduğunu anlama üzerindeki etkisi: Boylamsal bir çalışma. İlköğretim Online, cilt 15 (1),251-272. DOI: 10.17051/io.2016.25973
- Gür, G. (2013). Disleksili bireylerde erken tanı konmasının önemi ve disleksi eğitimlerinde yurt içi ve yurt. Adana. DOI: 10.17051/io.2016.25973
- Gür, G. (2013). Disleksili bireylerde erken tanı konmasının önemi ve disleksi eğitimlerinde yurt içi ve yurt dışı uygulamaların incelenmesi ve karşılaştırılması. (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana. DOI: 10.17051/io.2016.25973
- Güven, O. S. (2015). İki dil testinin (tedil ve todil) tipik ve atipik dil gelişimi gösteren çocuklarda ayırt ediciliğinin incelenmesi (Doctoral dissertation, Anadolu University (Turkey)).
- Hallahan, DP., Pullen, PC., Ward, D. (2014). A brief history of the field of learning disabilities. In H. L. Swanson, K. R. Harris, & S. Graham (Eds.), Handbook of learning disabilities,15–32.
- Hurst, EB. (2010). Passing as Literate: Gender, Dyslexia, and the Shaping Ofidentities. Doktora Tezi, Georgia State Üniversitesi, Amerika. Retrieved from <https://www.proquest.com/dissertations-theses/passing-as-literate-gender-dyslexia-shaping/docview/859012016/se->
- İlker, Ö., Melekoğlu, MA. (2017). İlköğretim Döneminde Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencilerin Yazma Becerilerine İlişkin Çalışmaların İncelenmesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 18 (03), 443-469. Retrieved from <https://www.proquest.com/dissertations-theses/passing-as-literate-gender-dyslexia-shaping/docview/859012016/se-2>

- Kargın, T., Ergül, C., Büyüköztürk, Ş., & Güldenoğlu, B. (2015). Anasınıfı çocuklarına yönelik Erken Okuryazarlık Testi (EROT) geliştirme çalışması. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 16(3), 237-268. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ozelegitimdersisi/issue/17172/179471>
- Keskin, S., & Özsoy, A. N. (2004). Kanonik korelasyon analizi ve bir uygulaması. Journal of Agricultural Sciences, 10(01), 57-71.
- Kirk, S. A., & Bateman, B. (1962). Diagnosis and remediation of learning disabilities. Exceptional children, 29(2), 73-78.
- Kranowitz, CS. (2005). Senkronize Olamayan Çocuk (Duyu Bütünleme Bozukluğunu Anlayabilme ve Onunla Başa Çıkabilme). (Baggio Ş.E, Çev.) Türkiye · Pepino Yayıncılık.
- Melekoğlu, M. A., Çakıroğlu, O., İlker, Ö., Balıkcı, Ö. S., Görgün, B., Öğülmüş, K., & Tuğrul Kalaç, E. (2015). Özgül Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar. Ankara: Vize Akademik.
- Mcdowell, Micheal. Specific Learning Disabilities. (2018). Journal of Paediatrics and Child Health, 1077–1083. <https://doi.org/10.1111/jpc.14168>
- Nelson, N. W. (2016). Test of Integrated Language. İngiltere: Brookes Publishing.
- Özmen, E. R. (2017). Öğrenme Güçlüğü. Ankara: Eğiten Kitap.
- Pilumunus Derneği. <https://odeme.pilumunus.com/> Erişim. 02.11.22
- Sadioğlu, Ö., Bilgin, A., Batu, S. (2013). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırmaya ilişkin sorunları, beklentileri ve önerileri.
- Salman, U., Özdemir, S., Özdemir, F., & Salman, A. B. (2016). Özel öğrenme güçlüğü “Disleksi”. FNG & Bilim Tıp Dergisi, 170-176. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ibufntd/issue/22932/24559>
- Sürücü, Ö. (2005). Sözel Olmayan Öğrenme Güçlüğü. Çoluk Çocuk Dergisi,8(47), 20-23.
- Swanson, HL. (1994). Short-term memory and working memory: Do both contribute to our understanding of academic achievement in children and adults with learning disabilities. Journal of Learning Disabilities, 27, 34–50.
- Tabachnick and Fidell, 2013 B.G. Tabachnick, L.S. Fidell Using Multivariate Statistics (sixth ed.)Pearson, Boston (2013)
- Whitehurst, G., & Lonigan, C. (2001). Get Ready to Read. New York: NY. National Center for Learning Disabilities.